

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τριμηνιαία έκδοση του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής
του Εθνικού Συνδέσμου Νοσηλευτών Ελλάδας
Πύργος Αθηνών - Γ' κτίριο, Αθήνα 115 27

ΤΕΥΧΟΣ 22, ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2007

«Αν δεν είσαι σίγουρος για το που πηγαίνεις ... πιθανώς να καταλήξεις κάπου αλλού χωρίς να το καταλάβεις»

Το 2007 ήρθε με πολλές υποσχέσεις. Αλλαγές προ-
τείνονται σε πολλά επίπεδα τόσο στην εκπαίδευσή όσο
και στην δημοσιονομική εξέλιξη. Αδιαμφισβήτητα
κάθε αλλαγή επιφέρει αντιδράσεις πριν ακόμη μπει σε
εφαρμογή. Η ακαδημαϊκή κοινότητα μια φορά την εβδο-
μάδα τουλάχιστον βρίσκεται στους δρόμους (σχεδόν 3
μήνες τώρα) διαμαρτυρούμενη για το *Νόμο Πλαίσιο* και
την αλλαγή στο άρθρο 16 του *Συντάγματος*. Οι φοιτητές
έχουν ξεσηκωθεί καταλαμβάνοντας τις σχολές τους, δια-
κινδυνεύοντας να χάσουν το ακαδημαϊκό εξάμηνο (αφού
έχουν χάσει την εξεταστική) και οι καθηγητές μετά από
άκαρπες απεργίες ζητούν ανακωχή και συζήτηση επί της
ουσίας. Η μεγάλη μου όμως απορία είναι οι εργαζόμενοι
τι πιστεύουν για όλα αυτά; Γνωρίζει κανείς πραγματικά
ποιες είναι οι επικείμενες αλλαγές και πως αυτές θα επη-
ρεάσουν συνολικά την εκπαίδευσή αλλά και την αγορά
εργασίας γενικότερα; Αναρωτήθηκε κανείς από το νοση-
λευτικό πληθυσμό ποιο θα είναι το κόστος-όφελος όλων
αυτών των **προδιαγεγραμμένων και μη συζητήσιμων**

αλλαγών; Όλοι αυτοί που μάχονται τόσο επίμονα, ανα-
λαμβάνοντας το κόστος του αγώνα τους, πόσο δίκιο ή
άδικο έχουν; Μήπως ακόμη και τα ΜΜΕ επηρεάζουν μια
κατάσταση-κατευθύνοντας τη εκεί που θέλουν, αποπρο-
σανατολίζοντας τον εκάστοτε αδαή πολίτη αρνητικά; (κου-
λουφόροι vs ακαδημαϊκού ασύλου, καταλήψεις vs γο-
νιών που πληρώνουν ενοίκια για τους φοιτητές κ.λπ)

Ψηφίστηκε επιτέλους ο νέο **Δημοσιονομικός Κώ-
δικας (ΦΕΚ 3528, Αρ. Φύλ 26/9 Φεβρουαρίου 2007)**.
Πόσοι από εμάς έχουν ενημερωθεί για τις καινούργιες
αλλαγές που έχουν γίνει; Αρχικά «εξομοιώθηκε» το Με-
ταπτυχιακό με το Διδακτορικό δίπλωμα και δεν λαμβά-
νεται υπόψη στα χρόνια εξέλιξης. Κατά την ταπεινή μου
άποψη ο καθένας εκπαιδευτεί για να γίνει καλύτερος
στο αντικείμενό του χωρίς να προσδοκά απώτερα οφέλη
από αυτή του την ενέργεια!! Ένα πάγιο αίτημα όλων
είναι η διαφάνεια στον τρόπο εξέλιξης στη διοίκηση. Τα
«κριτήρια για το σχηματισμό της κρίσης» στο άρθρο
85 του παραπάνω νόμου, η «μοριοδότηση» δηλαδή, ήρθε

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Σελ. 2-3:	Ενημέρωση για την EFCCNa
Σελ. 3-7:	«Κλινική Κατευθυντήρια Οδηγία για τη Βρογχοαναρρόφηση ενήλικα ασθενή διασωληνωμένου από τον ενδοτραχειακό»
Σελ. 4-5:	Αφίσα Κλινικής Κατευθυντήριας Οδηγίας
Σελ. 8:	Συνέδρια-Σεμινάρια

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΥΡΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ Γ' ΚΤΙΡΙΟ ΑΘΗΝΑ 115 27 - ΤΗΛ: 210 7702861 - FAX: 210 7790360

ΕΚΔΟΤΗΣ:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΩΧΟΣ (τηλ. 6976680373)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΑΦΑΤΗ (τηλ. 6932638407)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΙΑΚΗΣ (τηλ. 6977241851)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (τηλ. 6937254716)

ΖΩΗ ΝΤΑΣΙΟΥ (τηλ. 6946060204)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΒΕΕ

ΑΣΚΑΝΗΠΟΥ 80, ΤΗΛ: 210 36.24.728, 210 36.01.605, info@papanikolaou.gr, www.papanikolaou.gr

ΓΡΑΨΕ ΚΙ ΕΣΥ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ»

να μας το ικανοποιήσει. Το είδος του πτυχίου όμως δεν μοριοδοτείται, αλλά μόνο ο βαθμός πτυχίου (τυχεροί αυτοί που δεν έχουν αποφοιτήσει από το Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Νοσηλευτικής και από τα ΤΕΙ Νοσηλευτικής της Αθήνας...!!!), η υπηρεσιακή αξιολόγηση λαμβάνει μέχρι και 700 μόρια και βέβαια η προσωπική συνέντευξη μέχρι και 450 μόρια αναλόγως το ιεραρχικό επίπεδο. Ποιος όμως είναι αυτός θα βαθμολογήσει τη συνέντευξη... ούτε λόγος να γίνεται. Μήπως το αίτημα των περισσότερων νοσηλευτών περί ανωτατοποίησης της εκπαίδευσης και μετακίνησής της στο Πανεπιστήμιο δεν έχει πλέον νόημα;

Θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω τη γνώστή σε όλους μας φράση του αειμνήστου ηθοποιού Δ. Παπαγιανόπουλου αλλά προτιμώ να παραθέσω ένα απόσπασμα από την ομιλία του Προέδρου της EfCCNa Wouter de Graaf στο 2^ο Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Άμστερνταμ το 2006: «Για να έλθουν αλλαγές στο χώρο της νοσηλευτικής θα πρέπει οι νοσηλευτές να καταλάβουν θέσεις στα κέντρα λήψης αποφάσεων». Πόσο δίκιο έχει και πόσο έντεχνα

μας κρατούν σε ληθαργική κατάσταση για να μην το καταλαβαίνουμε...!!!

Παρόλα αυτά όμως ο TEEN πιστός στο ρόλο του, συνεχίζει το επιστημονικό του έργο με τη συμμετοχή του στη διοργάνωση του **11^{ου} State of the Art** σε συνεργασία με την Πανεπιστημιακή ΜΕΘ της Ιατρικής Σχολής Αθηνών του ΓΝΑ «Ο Ευαγγελισμός» και τον καθ. Χ. Ρούσο στις **20-22 Απριλίου στην Αίγλη του Ζάππειου** (θα ταχυδρομηθεί σε όλα τα μέλη του TEEN αντίστοιχο πρόγραμμα) και τη συμμετοχή του στο Πανελλήνιο Συνέδριο του ΕΣΝΕ στα Χανιά με: *α) στρόγγυλο τραπέζι που αφορά στην Αυτονομία των Νοσηλευτών Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής, β) 30 ελεύθερες ανακοινώσεις και γ) 20 ανάρτημένα Posters*. Βλέπετε οι Νοσηλευτές Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής έχουν όραμα και ενδιαφέρονται για την συνεχιζόμενη εκπαίδευσή τους θυσιάζοντας τον ελάχιστο ελεύθερο χρόνο τους για να αποκτήσουν το δυνατότερο εργαλείο, αυτό της **γνώσης**. Μακάρι να αφυπνιστούν άμεσα και για τη συμμετοχή τους στα ΚΟΙΝΑ.

Δρ. Μαρία Καλαφάτη

ΕΝΩΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ (EfCCNa, European Federation of Critical Care Associations)

Στις 27-29 Οκτωβρίου 2006 πραγματοποιήθηκε στη Βουδαπέστη της Ουγγαρίας η 18^η συνάντηση των εκπροσώπων της EfCCNa. Παρευρίσκονταν 23 από τους 26 εκπροσώπους. Η οικοδέσποινα **Judit Jakab εκπρόσωπος του Hungarian Association of Nurse Anaesthetist and Critical Care Nurses (AITSZME)** μας καλωσόρισε το πρώτο βράδυ της παραμονής μας στη Βουδαπέστη παραθέτοντας επίσημο δείπνο. Είχαμε λοιπόν την ευκαιρία, να συζητήσουμε ανεπίσημα, φλέγοντα θέματα στο χώρο της επείγουσας και εντατικής νοσηλευτικής που απασχολούν γενικότερα την Ευρώπη ενώ ταυτόχρονα να γνωρίσουμε δύο ακόμη μέλη της ουγγρικής νοσηλευτικής ένωσης.

Την επόμενη ημέρα ξεκίνησε πολύ νωρίς η συνάντηση όπου η οικοδέσποινα παρουσίασε τα νέα μέλη που θα αντικαταστήσουν κάποιους εκπροσώπους που αποσύρονται λόγω ολοκλήρωσης της θητείας τους. Στη συνέχεια αφού ανακοινώθηκαν τα πρακτικά της προηγούμενης συνάντησης που είχε πραγματοποιηθεί στο Oslo, ψηφιστήκαν και υπογράφηκαν ομόφωνα από τα παρόντα μέλη. Στη συνέχεια ανασυστάθηκαν τα μέλη που απαρτίζουν τις ομάδες εργασίας, δεδομένης αφενός της δημιουργίας μιας νέας ομάδας εργασίας (Ομάδα Έρευνας) και αφετέρου της αποχώρησης δύο μελών λόγω ολοκλήρωσης της θητείας τους. Η Ελλάδα αρχικά συμμετείχε στην Ομάδα Εκπαίδευσης της EfCCNa. Μετά από πρωτοβουλία της εκπροσώπου της Ελλάδας κας Μ. Καλαφάτη και σε προηγηθείσα επικοινωνία με τον κο John Albarran (πρόεδρο της νέας ομάδας), αποφασίστηκε η συμμετοχή του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής στην ομάδα Έρευνας. Πρόταση της κας Καλαφάτη ήταν η άμεση συνεργασία των δύο ομάδων λόγω της αλληλεξάρτησής τους καθώς και με τις υπόλοιπες ομάδες, δεδομένου ότι θέματα που μελετούνται θα πρέπει να «φιλτράρονται» από το γνωστικό αντικείμενο κάθε φορά της ομάδας στην οποία αναφέρονται αλλά και των ηθικών αρχών του καταστατικού σύστασης της EfCCNa γενικότερα. Αφού όλοι συμφώνησαν και ομόφωνα ψήφησαν την πρόταση της κας Καλαφάτη, η κάθε ομάδα αποσύρθηκε σε διαφορετικούς χώρους έτσι ώστε να συζητηθούν τα προς εφαρμογή μελλοντικά σχέδια και η μέχρι σήμερα πρόοδος, τα οποία στη συνέχεια να καταγραφούν και να παρουσιαστούν στο ΔΣ της EfCCNa. Λόγω απουσίας του κο Albarran, η ομάδα Έρευνας συγχωνεύτηκε με την Ομάδα Εκπαίδευσης, δεδομένου ότι κάποια από τα προς συζήτηση θέματα ήταν κοινά.

Τέλος την πρώτη ημέρα και αφού οι ομάδες είχαν πλέον ολοκληρώσει τις συναντήσεις τους, ζητήθηκε από τον πρόεδρο του ΔΣ της EfCCNa, κο Wouter De Graaf, να παρουσιαστεί και να σχολιαστεί ο οικονομικός απολογισμός του 2006 από την ταμεία της EfCCNa Ambaro Bernat Adell, καθώς και ο οικονομικός προϋπολογισμός του 2007.

Την επόμενη ημέρα η συνάντηση ξεκίνησε νωρίς το πρωί με την παρουσίαση των πορισμάτων της κάθε ομάδας ξεχωριστά σε μορφή PowerPoint όπου όλοι να έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής. Αρχικά όμως παρουσιάστηκε η πρώτη επίσημη θέση της EfCCNa για την «παρουσία συγγενών κατά την καρδιακή ανάταξη σε ΜΕΘ», η οποία θα αποσταλεί σε διάφορους ευρωπαϊκούς φορείς έτσι ώστε αρχικά να ενημερωθούν και μετά αν επιθυμούν να την ψηφίσουν. Τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν ήδη δημοσιευθεί σε περιοδικά υψηλής επιστημονικής αποδοχής και η επίσημη θέση (Position Statement) της EfCCNa θα παρουσιαστεί

στο site: www.efccna.org/portal. Πριν την ανακοίνωση ο Jos Latour δεσμεύτηκε να την αποστείλει με email σε όλα τα μέλη των αντίστοιχων ΔΣ των ευρωπαϊκών Τομέων προς αποδοχή.

Η ομάδα του Προγράμματος Ανταλλαγών (Exchange Committee) ανέφερε ότι θα ξεκινήσει η ανταλλαγή νοσηλευτών ΜΕΘ ανάμεσα στα ευρωπαϊκά κράτη. Ήδη δύο νοσηλευτές εκπαιδεύονται σε ΜΕΘ της Ολλανδίας (επίσημη γλώσσα τα αγγλικά) και υπάρχουν αρκετοί που βρίσκονται σε αναμονή. **Όποιοι από τους νοσηλευτές επιθυμεί να παρευρεθεί σε μια από τις ΜΕΘ των χωρών μελών της EfCCNa μπορεί πλέον επισήμως να επισκεφτεί το site: www.efccna.org/portal και να ενημερωθεί για τον τρόπο που μπορεί να επισκεφτεί ως παρατηρητής κάποια από τις μέχρι σήμερα ΜΕΘ της Ευρώπης που μπορούν να φιλοξενήσουν ξένους νοσηλευτές για μία εβδομάδα τουλάχιστον.** Υπεύθυνα θα είναι τα μέλη των αντίστοιχων τοπικών Νοσηλευτικών Συνδέσμων Εντατικής Φροντίδας που μπορούν να δίνουν πληροφορίες για τον τρόπο επικοινωνίας, εάν υπάρξει οποιαδήποτε απορία. **Οι νοσηλευτές που θα γίνονται δεκτοί ως παρατηρητές από αντίστοιχη ΜΕΘ του εξωτερικού θα πρέπει να επικοινωνούν επίσης και με τους τοπικούς εκπροσώπους των φορέων της χώρας τους έτσι ώστε να υπάρχει ενημέρωση και επίσημη ανακοίνωση.**

Η Ομάδα Εκπαίδευσης (Education Committee), στην οποία συμμετέχει η Ελλάδα ως παρατηρητής, αποφάσισε μετά από την διοχέτευση ενός ερωτηματολογίου, **να μελετήσει το επίπεδο εκπαίδευσης των νοσηλευτών που εργάζονται στις ΜΕΘ των ευρωπαϊκών χωρών που ανήκουν στο ΔΣ της EfCCNa.** Είχε ήδη συζητηθεί στη συνάντηση του Oslo, να μεταφραστεί σε όλες τις συμμετέχοντες γλώσσες ερωτηματολόγιο που έχει χρησιμοποιηθεί στην Αυστραλία. Η κα Καλαφάτη έθεσε τους προβληματισμούς της όσο αναφορά τον τρόπο με τον οποίο θα γίνονταν η διαδικασία καθώς και τη χρησιμότητα αυτής όταν η μελέτη θα γίνει στη Ευρώπη, όπου η εκπαίδευση των νοσηλευτών είναι διαφορετική από αυτή των νοσηλευτών της Αυστραλίας. Πράγματι, τα μέλη της ομάδας συμφώνησαν και αποφάσισαν να διαχειριστούν διαφορετικά τη συγκεκριμένη μελέτη η οποία να ανήκει εξ' ολοκλήρου στην EfCCNa. Λόγω όμως της προκαταρκτικής δέσμευσης αποφασίστηκε να τεθεί ως προβληματισμός της Ομάδας Εκπαίδευσης στο ΔΣ και να δοθεί μια πιο επίσημη απάντηση. Κατά τη μεταφορά αυτών στο ΔΣ δόθηκε ο λόγος στην κα Καλαφάτη, η οποία αναφέρθηκε στους ηθικούς φραγμούς στους οποίους εμπίπτει η μελέτη, πρότεινε κάποιες πιθανές εναλλακτικές και το θέμα μπήκε σε ψηφοφορία. Τα μέλη του ΔΣ ήταν θετικά προσκείμενα απέναντι στις προτάσεις και ο πρόεδρος του ΔΣ αποφάσισε να διαχειριστεί επίσημα την διακοπή της συμφωνίας με τα μέλη της επιτροπής μελέτης από την Αυστραλία. Επίσης από την προλαλήσασα αναφέρθηκε ότι θα μπορούσε στην πορεία να γίνει σύγκριση των επιπέδων εκπαίδευσης των δύο ηπείρων και να αναφερθούν αντίστοιχες προτάσεις βελτίωσης. Επίσης η Ομάδα Εκπαίδευσης αποφάσισε **να μελετήσει τις πιθανές αλλαγές που θα επέλθουν στο χώρο της εκπαίδευσης εάν εφαρμοστεί η συνθήκη της Μπολόνια, να καταγραφούν οι προτάσεις της EfCCNa ως θέσεις ενός εξειδικευμένου νοσηλευτικού φορέα και να αποσταλούν στους αντίστοιχους επίσημους φορείς Ευρωπαϊκής Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης.** Θα γίνει επιπλέον καταγραφή των χωρών που δεν έχουν κανένα επίπεδο νοσηλευτικής εκπαίδευσης σε επείγουσα και εντατική νοσηλεία (ειδικότητα, εξειδίκευση, Master) ώστε να μπορέσει η EfCCNa να βοηθήσει τις συγκεκριμένες χώρες. Τέλος η ομάδα αποφάσισε **να εμπλακούν αναγνωρισμένα πρόσωπα της νοσηλευτικής εκπαίδευσης** από όλες τις χώρες της Ευρώπης, έτσι ώστε να υπάρχει διάχυση απόψεων και ανταλλαγή υγιών σκέψεων.

(Συνέχεια στη σελίδα 7)

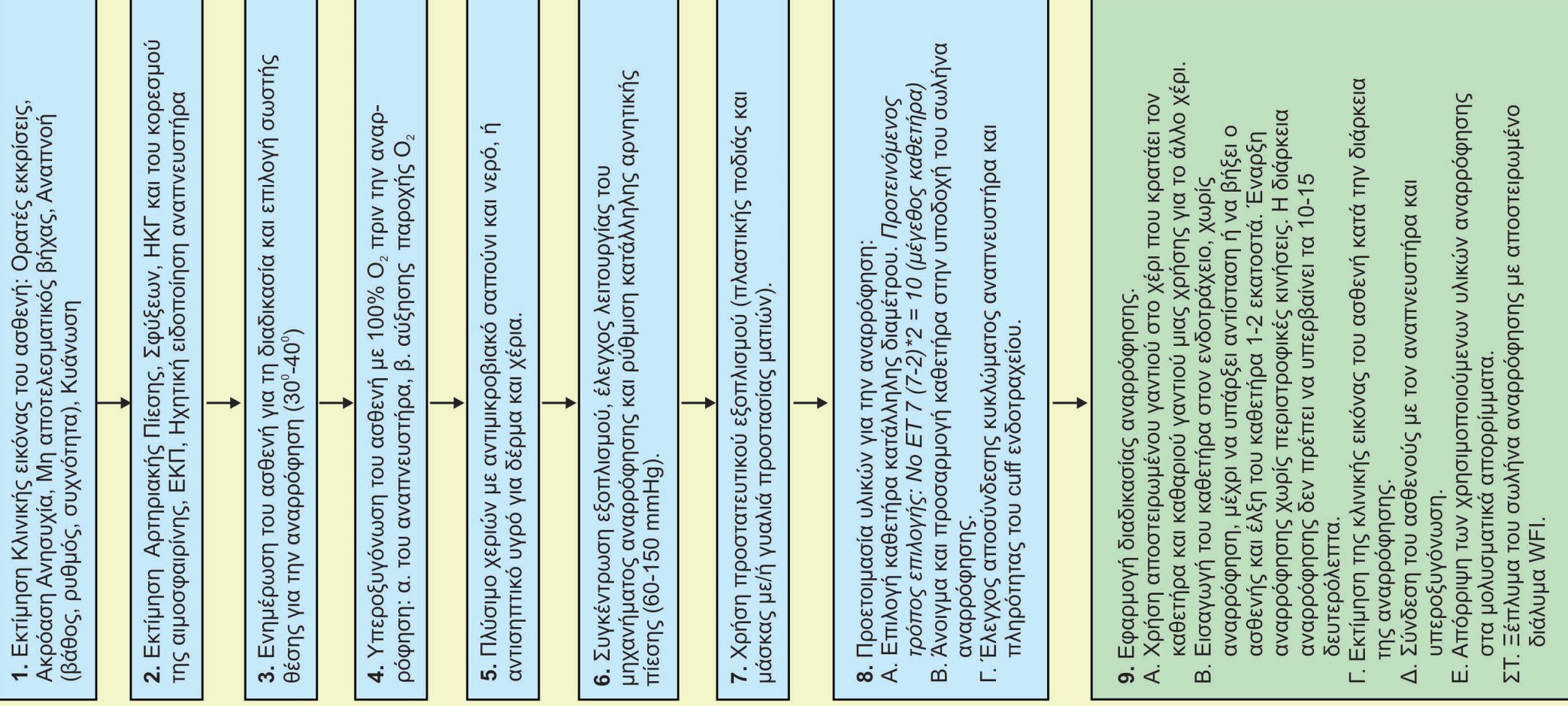
ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΡΟΓΧΟΑΝΑΡΡΟΦΗΣΗ ΔΙΑΣΩΛΗΝΩΜΕΝΟΥ ΕΝΗΛΙΚΑ ΑΣΘΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΝΔΟΤΡΑΧΕΙΑΚΟ ΣΩΛΗΝΑ

(Μ. Καλαφάτη, Μ. Χατζοπούλου, Θ. Μπελλάλη, Α. Καρυδάκη, Μ. Πρασσανάκη, Ε. Φύτρου, Ν. Γιάκης)

Ο Τομέας Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής, τηρώντας την υπόσχεση του για τη διαρκή ενημέρωσή σας σχετικά με την πρόοδο και τα αποτελέσματα της Κλινικής Κατευθυντήριας Οδηγίας με θέμα «Βρογχοαναρρόφηση διασωληνωμένου από τον ενδοτραχειακό σωλήνα ενήλικα ασθενή», που ανέλαβε να εκπονήσει η Ομάδα Ανάπτυξης Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών (ΚΚΟ), σας παραθέτει τον αλγόριθμο της διαδικασίας ως τελικό αποτέλεσμα-οδηγό για την εφαρμογή του αντίστοιχου πρωτοκόλλου. Ο συγκεκριμένος αλγόριθμος έχει ήδη διανεμηθεί σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, ενώ εκπαιδευμένοι-σύνδεσμοι νοσηλευτές από την Ομάδα Ανάπτυξης των ΚΚΟ, έχουν αναλάβει την εκπαίδευση του προσωπικού, και παράλληλα παρακολουθούν και κατευθύνουν την ορθή εφαρμογή του. Επιπρόσθετα, σας ενημερώνουμε, ότι στα πλαίσια της διαρκούς πληροφόρησής σας επί της πρόόδου των ΚΚΟ, προγραμματίζεται η δημοσίευση άρθρων, που εκπόνησε η Ομάδα Συντονισμού ΚΚΟ, με τους εξής τίτλους: Μεθοδολογία ανάπτυξης ΚΚΟ, Αξιολόγηση ΚΚΟ, Στάσεις Νοσηλευτών για τις ΚΚΟ, Αξιολόγηση Βιβλιογραφίας και Συστάσεις για την Βρογχοαναρρόφηση διασωληνωμένου από τον ενδοτραχειακό σωλήνα ενήλικα ασθενή. Τα άρθρα αυτά περιγράφουν την μεθοδολογία ανάπτυξης των ΚΚΟ καθώς και τα αποτελέσματα που προέκυψαν κατά το σχεδιασμό-ανάπτυξη και εφαρμογή αυτών σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ: ΑΝΟΙΚΤΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΒΡΟΓΧΟΑΝΑΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΗ ΜΕ ΕΝΔΟΤΡΑΧΕΙΑΚΟ ΣΩΛΗΝΑ

Ομάδα Ανάπτυξης
Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών,
Τομέας Επείγουσας και Εντατικής
Νοσηλευτικής, ΕΣΝΕ, 5/11/2006

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

1. AARC clinical practice guideline: Oxygen Therapy for adults in the acute Care facility 2002, 47:717-720
2. Ackerman MH, Mick DJ. Installation of N/S before suctioning in patients with pulmonary infections: a prospective randomized controlled trial., *Am J Crit Care* 1998, 7:261-6 (clinical trial- randomized control trial)
3. Adult tracheostomy Management- Guidelines for Best Practice-Oxford Radcliffe NHS Hospital Trust, 2005
4. Airway obstruction arising from blood clot: Three reports and a review of the literature. *CHEST*, Jan, 1999
5. Akgul S, Akyolcu N. Effects of N/S on endotracheal Suctioning *J Clin Nurs* 2002, 826-830, control clinical trial
6. Boyce JM, Pittet D. «Guideline for hand hygiene,» *CDC* October 25, 2002/ 51(RR16):1-44
7. Choong, Chatrkaw, Cox «Comparison of loss in lung volume with open versus in line catheter ET suctioning» *Pediatric crit care Med* 2003, 4:67-73 (Randomized controlled trial)
8. Clinical Practice Guideline Endotracheal Suctioning of Mechanically Ventilated Adults and Children with Artificial Airways TUF's NEW ENGLAND MEDICAL CENTRE 2004 Home page
9. Coopersmith C, Kollef M. Postoperative and ventilator-Associated pneumonia, Section 8 Critical care Aug. 2005
10. Day T, Farnell S, Arnett JWB. «Suctioning: a review of current research recommendations». *Intensive Critical Care Nursing* 2002, 18:79-89
11. Dodek P, Keenan S, Cook D, Heyland D, Jacka M, Hand L, Muccedere J, Foster D, Metha N, Hall R, Buisson CB, Evidence - Based clinical practice guideline for the prevention of Ventilator-Associated Pneumonia. *American College of Physicians, Ann Intern. Med* 2004, 141:305-313
12. Dougherty L & Lister S. «The Royal Marsden Hospital Manual of Clinical Nursing Procedures», 6th ed, 2004
13. Endotracheal suction a Reopened problem *Birgitta Almgren Uppsalla University* 2005
14. Fairlay D, McGregor L, Multon M, Yoxall C. «Guidelines for nursing care of head-injured patient with increased» ICP 2002
15. Fink JB. Bronchial hygiene and lung expansion. *Clinical Practice in Respiratory Care*. Philadelphia: Lippincott; 1999.
16. Guglielminotti J., Alzieu M., Maury E., Guide B., Offenstadt G., 2000
17. Guidelines for Best Practice Oxford Radcliffe NHS Hospital Trust, 2005
18. Hill E. Guidelines and Principles to Practice. Faculty of Health, UK-CDC GUIDELINES 2004
19. Janet R. Harris and Thomas H. «Preventing Nosocomial Pneumonia: Evidence-Based Practice» *Military Critical Care Nursing*. Miller February 2000 issue of Critical Care Nurse, Vol 20, No. 1
20. Ji Yr, Kim HS, Park JH. «Installation of N/S before suctioning in patients with pneumonia» *Yonsei Med J* 2002 Oct 43:607-12 Randomized controlled trial
21. Johannes P van de Leur, Cees P van der Schans, Bert G Loef, Betto G Deelman, Jan HB Geertzen and Jan H Zwaveling «Discomfort and factual recollection in intensive care unit patients». *Critical Care* 2004, 8:467-473KL Arney, MA Judson, SA Sahn. The Royal Free Hampstead NHS Trust Guidelines For Tracheal Suction, 1999
23. Kollef, M. H.The prevention of ventilator-associated pneumonia. *N Engl J Med* 1999 340:627
24. Lacoski S, Lu Qin, Sartorius A, Fouillat D, Remerand F, Roudy J. «Open and closed-circuit Endotracheal Suctioning in acute Lung Injury» *Anesthesiology* 2006, 104:39-47
25. Lee,Ng, Tan, Ang-Ann «Effects of different ET suctioning system on cardio respiratory parameters of ventilated patients» *Acad Med Singapore* 2001, 30:239-44 Randomised controlled trial
26. Making Health Care Safer A Critical Analysis of Patient Safety Practices/University of California at San Francisco (UCSF)-Stanford University Evidence-based Practice Center/. Chapter 17. Prevention of Ventilator-Associated Pneumonia Harold R Col-lard, Sanjay Saint, 2001 Evidence Report/Technology Assessment, No. 43
27. Marianne Chulay Pruitt W. C, Jacobs M VAP Prevention: The latest guidelines Mar 2005
28. Neff MJ. «Guidelines for preventing health-care-associated pneumonia, Practice Guidelines», *American Family Physician*, 2004
29. Nurse Bob 2000 Pulmonary concepts in critical care-Airway management
30. O'Neal PV, Grap MJ, Thompson C, Duldley W. «Levels of dyspnoea experienced in mechanically ventilated adults without saline installation prior to ET suctioning» *Intensive Crit care Nurse* 2001, 17:356-63, Randomized controlled trial
31. Pruitt W, Jacobs M. Can you prevent ventilator-associated pneumonia? *Critical care Choices* 2005
32. Respiratory function and therapy, ch 10 194-269, Manual of nursing practice, seventh edition, the LIPPINCOT, 2001
33. Robert E St. John «Airway management», *Critical Care Nurse* 2004
34. Sevilay Senol Celik, Nalan Ozhan Elbas The standard of suction for patient undergoing endotracheal intubation, *Intensive and critical Care Nursing* 16:191-198 2000
35. Sole ML, King T. Nursing Strategies to Prevent Ventilator-Associated Pneumonia, Shelby Hixson, AACN Clinical Issues: *Advanced Practice in Acute and Critical Care*, 1998, 9:1
36. T. Day, S.Wainwright, J. Wilson-Barret. «An evaluation of a teaching intervention to improve the practice of suctioning in ICU» *Journal of Clinical Nursing* 2001, 10:682-96 Randomised controlled trial
37. Tablan OC, Anderson LJ, Besser R, Bridges C, Hajjeh R. «Guidelines for preventing health-care--associated pneumonia», *CDC AND HICPAC* 2003 recommendations of CDC and the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. *MMWR Recomm Rep* 2004 Mar 26;53(RR-3):1-36
38. Tracheal Suctioning Adults with an Artificial Airway. Thompson, L. The Joanna Briggs Institute for Evidence Based Nursing and Midwifery; 2000 Vol 4, Issue 4, Systematic Review No. 9 BEST PRACTICE
39. UTMB Pulmonary services procedure suction of patient with artificial airway 2003
40. Van de Leur JP , Zwaveling JH , Loef BJ, Van der Schans CP. Endotracheal suctioning versus minimally invasive airway suctioning in intubated patientw: a prospective randomised controlled trial, *Intensive Care Med* 2003 3:426-32 (Randomized controlled trial)
41. Winters AC, Munro N. «Assessment of the Mechanically Ventilated Patient». *An Advanced Practice Approach*, AACN Clinical Issues Volume 15, Number 4, pp. 525-533 2004,
42. Wood J. «Can nurses' safety assess the need of ET suction in sort term ventilated patients instated of using routine procedures?» *Intensive Critical care Nurs* 1998, 14:170-8 Randomized controlled trial
43. Wood J. Endotracheal Suctioning: a literature review. *Intensive and Critical Care Nursing* 1998, 14:124-136
44. Οδηγός ελέγχου λοιμώξεων στο νοσοκομείο International Society for infections diseases Wenzel, Brewer, Butzler, 2002, Boston, USA

ΕΝΩΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ (EfCCNa, European Federation of Critical Care Associations)

Η Ομάδα Δημοσίων Σχέσεων (Public Relation Committee) αναφέρθηκε στις ενέργειες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα για να ενταχθούν και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες ως μέλη της EfCCNa. Έχει γίνει προσπάθεια επικοινωνίας με τον **Πορτογαλικό** Σύνδεσμο Εντατικής Νοσηλευτικής, τον **Ιρλανδικό** καθώς και τον **Τσέχικο**, οι οποίοι είναι μεν θετικοί για την ένταξή τους αλλά προς το παρόν αντιμετωπίζουν προβλήματα λόγω των καταστατικών λειτουργιών τους, τα οποία πρέπει να τροποποιηθούν για να μπορούν να ενταχθούν ως μέλη, γιατί κάποιοι από αυτούς εκπροσωπούν μόνο νοσηλευτές εντατικής θεραπείας αλλά εμπλέκονται είτε άλλες ειδικότητες είτε άλλοι επαγγελματίες. Η πιο πρόσφατη ίσως συνάντηση ήταν με τον αντίστοιχο Σύνδεσμο του **Λουξεμβούργου**, οι οποίοι ζήτησαν να παρευρεθούν σε κάποια από τις επόμενες συναντήσεις της EfCCNa. Η ομάδα Δημοσίων Σχέσεων συνεργάστηκε με την Ομάδα διεξαγωγής Συνεδρίων έτσι ώστε να αποφασίσουν από κοινού για τις **χορηγίες** που θα πρέπει να αναβρεθούν μέχρι του 2008. Επίσης **όσοι θέλουν να συμμετέχουν στο forum της EfCCNa και όσοι θέλουν να έχουν πρόσβαση σε πλήρη επιστημονικά άρθρα από το περιοδικό Connect μπορούν να επισκεφτούν το www.efccna.org/portal και να κάνουν δωρεάν εγγραφή ακολουθώντας τις οδηγίες που υπάρχουν αναρτημένες στο site.**

Η Ομάδα Στελέχωσης (Workforce Committee) βρίσκεται σε μια προσπάθεια ανεύρεσης άρθρων για την υποστήριξη της πρότασης της EfCCNa περί νοσηλευτικής στελέχωσης των ΜΕΘ. Ζητήθηκε από όλα τα μέλη να σταλούν άρθρα στα μέλη της Ομάδας, τα οποία πιθανώς να έχουν δημοσιευτεί σε τοπικό επίπεδο έτσι ώστε να στηριχτεί επισήμως η πρόταση. Είναι γεγονός ότι, η βιβλιογραφία που αναφέρεται σε ευρωπαϊκών μελετών δεδομένα είναι ελάχιστη και οτιδήποτε αυτή τη στιγμή έχει δημοσιευθεί είναι από Αμερική και Αυστραλία. Η συγκεκριμένη Ομάδα εργάζεται έτσι ώστε να παρουσιαστεί η δεύτερη επίσημη θέση (position statement) της EfCCNa.

Η Ομάδα Οργάνωσης Συνεδρίου (Congress Planning Committee), ανέφερε τις δραστηριότητες της μέχρι να διεκπεραιωθεί το 3^ο Συνέδριο της EfCCNa στην Ιταλία, πιθανώς στη Φλωρεντία, τον Οκτώβριο του 2008. Το Συνέδριο θα πραγματοποιηθεί μαζί με το συνέδριο του Ιταλικού Συνδέσμου Εντατικής Νοσηλευτικής (ANIARTI). Παρουσιάστηκε το πλάνο διεξαγωγής του Συνεδρίου, ο αρχικός οικονομικός προϋπολογισμός, η προτεινόμενη θεματολογία, οι αντικειμενικοί στόχοι του Συνεδρίου καθώς και η φιλοσοφία διεξαγωγής του.

Τέθηκαν προτάσεις για τον τρόπο διαφήμισης, τον τρόπο προσέλκυσης χορηγών, τον τρόπο συμμετοχής όλων των μελών του ΔΣ, τη συμμετοχή όλων σε επιτροπές του Συνεδρίου την ημερομηνία διεξαγωγής αυτού καθώς και τη συνεργασία με το ANIARTI. Για τη συμμετοχή και τον τρόπο αποστολής εισηγήσεων θα υπάρξει άμεση ενημέρωση μετά το Σεπτέμβριο του 2007 από τους Τομείς των κρατών μελών.

Τέλος, **η Ομάδα Έρευνας (Research Committee)**, παρουσίασε μέσω της Bronagh Blackwood τη διεξαγωγή μιας μελέτης (Delphi) έτσι ώστε να διερευνηθούν **οι άξονες προτεραιότητας που θέτουν οι ευρωπαίοι νοσηλευτές ΜΕΘ στα πλαίσια διεξαγωγής ερευνών**. Μετά από μια επισταμένη μελέτη της βιβλιογραφίας φάνηκε ότι οι ευρωπαίοι νοσηλευτές δεν συμμετέχουν σε έρευνες και δεν υιοθετούν εύκολα αποτελέσματα ερευνών στο χώρο εργασίας τους. Στην προσπάθεια διεξαγωγής αυτής της μελέτης θα πρέπει να δημιουργηθεί μια ομάδα ειδικών νοσηλευτών που θα απαρτίζεται από νοσηλευτές ειδικούς στην έρευνα και στην κλινική πρακτική σε ΜΕΘ. Αναφέρθηκαν συγκεκριμένες ημερομηνίες συγκέντρωσης των στοιχείων των μελών της ομάδας και παρουσιάστηκε εκτενώς το πρωτόκολλο της μελέτης αλλά και το πλάνο διεξαγωγής της. Από την εκπρόσωπο της Ελλάδος τέθηκε η πρόταση τα αποτελέσματα των μελετών γενικότερα να δημοσιεύονται και στα αντίστοιχα ενημερωτικά δελτία των Συνδέσμων έτσι ώστε να ενημερώνονται και οι νοσηλευτές της εκάστοτε χώρας μελών, που δεν έχουν πρόσβαση στο διεθνή τύπο ή δεν γνωρίζουν καλά την αγγλική γλώσσα. Όλοι συμφώνησαν ομόφωνα.

Ενημερωθήκαμε για την συμμετοχή EfCCNa στο Παγκόσμιο Νοσηλευτικό Συνέδριο στην Ιαπωνία, όπου θα παρευρεθούν ο John Albarran, ο Wouter de Graaf και η Birte Bantoft αν γίνουν αποδεκτές οι περιλήψεις των εργασιών που στάλισαν. Επίσης στο συνέδριο του **Παγκοσμίου Συνδέσμου Νοσηλευτών Επείγουσας Φροντίδας (World Federation of Critical Care Nurses, WFCCN)**, που θα πραγματοποιηθεί στην Αφρική το 2007 αποφασίστηκε να παρευρεθεί 1 άτομο του οποίου τα έξοδα θα καλυφθούν από την EfCCNa. Αποφασίστηκε σε κάθε συνάντηση δύο από τους εκπροσώπους των χωρών μελών να παρουσιάζουν για ένα 10λεπτο ο καθένας, στην αρχή της συνάντησης, τα πεπραγμένα έτους του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής που ανήκουν, έτσι ώστε όλοι να ενημερώνονται. Στην επόμενη συνάντηση θα παρουσιάσει ο Ελληνικός Τομέας Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής τα πεπραγμένα του.

Η Ευανθία Γεωργίου από την Κύπρο παρουσίασε το χώρο διεξαγωγής της επόμενης συνάντησης των μελών του ΔΣ της EfCCNa. Η συνάντηση θα γίνει στη **Λευκωσία** στις 28-29 Απριλίου 2007. Επίσης παρουσιάστηκε από την **Anne Kolkko** η επόμενη συνάντηση μέσα στο 2007 που θα γίνει στη **Φινλανδία** πιθανώς το Νοέμβριο. Μετά την πολώρη συνάντηση των δύο ημερών η Judith ευχαρίστησε τους συμμετέχοντες παρευρισκόμενους και παρέδωσε το προεδρείο στην **Ευανθία Γεωργίου** η οποία ανέλαβε την επόμενη συνάντηση στην Κύπρο, τον Απρίλιο του 2007.

Η λήξη της συνάντησης έγινε με την αποχώρηση δύο σημαντικών μελών του ΔΣ, της Birte Baktoft από τη Δανία και της Monica Manjusson από τη Σουηδία, στις οποίες απονεμήθηκαν αναμνηστικά δώρα και ο τίτλος των επίτιμων μελών με τη δέσμευση της παρουσίας τους όποτε εκείνες το κρίνουν εφικτό. Τους ευχηθήκαμε καλή συνέχεια και υποδεχτήκαμε τους αντικαταστάτες τους με την ίδια αγάπη.

Για τον TEEN
Η Πρόεδρος
Δρ. Μαρία Καλαφάτη

HIBITANE

CHLORHEXIDINE GLUCONATE

Αποτελεσματική αντισηψία...

...που σας λύνει τα χέρια!

Για περισσότερες πληροφορίες

Φαρμακευτικά Εργαστήρια CANA ΑΕ - ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ: Λεωφ. Ηρακλείου 446 - 141 22 - ΤΗΛ. 210 2883350-1 - FAX 210 2883250

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Θ. Σοφούλη 88 - 55131 ΤΗΛ.: 2310 420160 - FAX: 2310 420161 - e-mail: pharma@cana.gr

HIBITANE: σήμα κατατεθέν

HIBITANE

ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

4^{ος} Κύκλος Μαθημάτων Συνεχιζόμενης Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης. Ε.Ν.Σ. 17-4-2006:

Πρωτόκολλα και κατευθυντήριες Οδηγίες, 24-4-2006:

Δικαιώματα ασθενών και Διαπολιτισμική περιθανάτια φροντίδα, Αμφ. Τμήματος Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Πληροφορίες: Γρ. Εταιρείας Νοσηλευτικών Σπουδών. 2107461485

11th State of the Art, Interdisciplinary Review Course on Pulmonary Diseases, Critical Care, Emergency Medicine & Nursing Care 20 - 22 Απριλίου 2007, Αθήνα Ζάππειο Συν. Κέντρο «Ευάγγελος Ζάππας», Πληροφορίες: Triaena tours & congress S.A., Τηλ 2107499304, 2107499372, 2107499372, 2107499300, fax 2107705752,

email pennyh@triaenatours.gr, congress@triaena.gr, www.triaena.gr

27-28 Απριλίου 2007 Νοσηλευτικό Συνέδριο «Αυξημένη Φροντίδα» Διοργάνωση: Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Γ.Ν.Θ. «Παπαγεωργίου» Πληροφορίες: Γρ. Εκπαίδευσης Ν.Υ. 2310693159, 2310693973, 2310693161

4-6 Ιουνίου 2007: Διεθνές Συνέδριο:

Επαγγελματικοί κίνδυνοι για τους εργαζομένους στον τομέα της υγείας: προκλήσεις για την πρόκληση. Διοργάνωση: ΕΛΙΝΥΑΕ - Αθήνα Πληροφορίες: 210 8200150, 2108200195.

4^ο Πολυθεματικό Συνέδριο Γ.Ν. Άργους Νοσηλευτική Υπηρεσία Γ.Ν. Άργους 2^ο 15ημερο Ιουνίου Πληροφορίες Χρ. Μαρβάκη τηλ. 6973534552